

Protocol Epilèpsia a l'Escola

Aquest document s'ha creat per facilitar informació sobre l'epilèpsia als centres educatius. Aporta documentació i recursos per millorar l'atenció als infants que poden tenir crisis al centre o mostrar trets que condicionin el seu aprenentatge.

L'Escola és la institució que ha de garantir a tot l'alumnat el dret bàsic de l'educació i per tant, ha de preparar-se per a atendre la diversitat, tenint en compte que hi ha tantes diferències com alumnes matriculats.

Objectius:

- Conèixer què és l'Epilèpsia
- Entendre quines característiques té en infants i adolescents.
- Identificar les possibles dificultats en alumnat.
- Esclarir quina ha de ser la resposta educativa.
- Aportar protocols senzills d'actuació davant de les crisis..

EPILEPSIA...

ÍNDEX

1. Què és? **4**

2. Sabies què? **6**

3. Tipus de crisis **7**

4. Característiques en infants i adolescents **8**

5. Dificultats a l'escola **10**

6. Resposta educativa **14**

7. Protocols **19**

Què és?

L'epilèpsia és un **trastorn cerebral** en el qual una persona té una predisposició a tenir **crisis epilèptiques** repetides en el temps.

Les **crisis epilèptiques** són episodis d'activitat elèctrica cerebral descontrolada, sobtada i no habitual de diverses maneres que es manifesten segons quina regió del cervell sigui l'afectada.

Definició casolana:

Què passa quan a casa hi ha moltes coses engegades? Que **salten els ploms**. Doncs això és el que passa al nostre cos quan tenim massa activitat elèctrica al nostre cervell.

Si ens centrem en la **infància**, segons l'especialista Mireia Álvarez del Servei de Pediatria de l'Hospital Universitari Joan XXIII de Tarragona:

“Dues tercers parts dels infants amb epilèpsia poden seguir una escolarització ordinària. D'aquests, un 85% no requerirà intervencions específiques, mentre que la resta necessitarà una valoració neuropsicològica i algun reforç pedagògic”.

A més:

“el terç restant requerirà atenció per part dels professionals dels Equips d'Assesorament Psicopedagògic, o fins i tot escolarització a una aula o centre específic d'educació especial”.

Sabies què?

- És la malaltia neurològica més comuna.
- 1% de les urgències és per epilèpsia.
- 50-65 milions de persones al món tenen epilèpsia.
- A Catalunya es calcula que hi ha entre 60.000 i 80.000 persones amb epilèpsia, amb entre 2.000 i 4.000 nous casos cada any.
- Afecta a homes i dones per igual i a totes les franges d'edat. Encara que les més freqüents són entre 2-18 i més 60 anys.

Tipus de crisis

- Les crisis epilèptiques es classifiquen segons el seu origen, la presència/absència de símptomes motors i l'afectació o no del nivell de consciència.
- El primer signe o símptoma d'una crisi és el paràmetre que marca la classificació d'aquesta.

Classificació:

Es classifiquen en: **focals, generalitzades i d'origen desconegut.**

Els tipus més comuns són:

- Absències
- Mioclònies
- Tonicoclòniques.

Amb pèrdua o no de la consciència.

Característiques en infants i adolescents

- En l'edat pediàtrica les epilèpsies són freqüents, amb manifestacions clíniques diverses.
- La incidència més gran d'epilèpsia es produeix en la infància, des de la lactància fins a l'adolescència, amb una prevalença estimada de 3.5 a 11 casos per cada 1000 infants en edat escolar fins als 14 anys.
- Prop d'un 70% de les epilèpsies en infants té una bona resposta a tractament mèdic o remissió espontània i bon pronòstic a llarg termini.

- Les diferents condicions de salut, derivades de factors com el tipus o la durada de les crisis, o el consum de fàrmacs, poden generar barreres que comprometen l'accés, l'aprenentatge i la participació de l'alumnat amb epilèpsia.
- Hi ha una alta comorbiditat amb altres trastorns del neurodesenvolupament com ara el TEA i TDAH.
- Caldrà fer una valoració sociopsicopedagògica per a concretar el pla individualitzat personalitzat (PI) tenint en compte les necessitats que l'alumnat presenta en el moment concret.

Dificultats a l'escola

5.

- El diagnòstic d'epilèpsia no justifica automàticament la necessitat de suport psicopedagògic i/o pla individualitzat (PI). No obstant això, el dany cerebral subjacent, les convulsions freqüents i/o greus, els ingressos prolongats o l'estrès psicosocial, poden afectar l'aprenentatge i el rendiment escolar.
- La majoria d'infants amb epilèpsia desenvolupen una vida normal i assisteixen a escoles ordinàries. Només alguns d'ells poden presentar problemes conductuals i d'aprenentatge secundaris a l'epilèpsia, a la seva causa o a l'efecte dels fàrmacs antiepilèptics i requereixen alguna ajuda o suport d'educació especial.

- Per a decidir el tipus d'escolarització adequada, mares i pares poden buscar orientació en els serveis psicològics escolars (EAP) i en els especialistes sanitaris tractants de l'epilèpsia.
- No obstant això, alguns infants amb epilèpsia són més propensos a tenir dificultats a l'escola i problemes de conducta.
- Tenen major risc d'experimentar diferents dificultats en la seva trajectòria educativa, com baix rendiment acadèmic, baixa autoestima, problemes de salut mental i aïllament social, impactant negativament en la seva qualitat de vida.
- El major problema al qual s'enfronta la persona amb epilèpsia no són les crisis, sinó les condicions psicosocials i l'impacte real de l'epilèpsia en la seva vida (també acadèmica).

DIFICULTATS COGNITIVES

Memòria	Habilitats Visomotrius	Funcions Executives
Atenció	Processament de la informació	

DIFICULTATS EMOCIONALS

Baixa autoestima	Ansietat	Dificultat per identificar emocions
Trastorns de la son	Irritabilitat	Baixa tolerància a la frustració
Sensació de por	Depressió	

DIFICULTATS EN LLENGUATGE

Afasia epilèptica	Dificultats en lectoescriptura	Baixa qualitat en construccions gramaticals
Dificultats de comprensió	Baixa fluïdesa verbal	Retràs general del llenguatge

DIFICULTATS FÍSiques

Agitació psicomotriu	Problemes del desenvolupament
Crisis	Dificultats en la motricitat fina

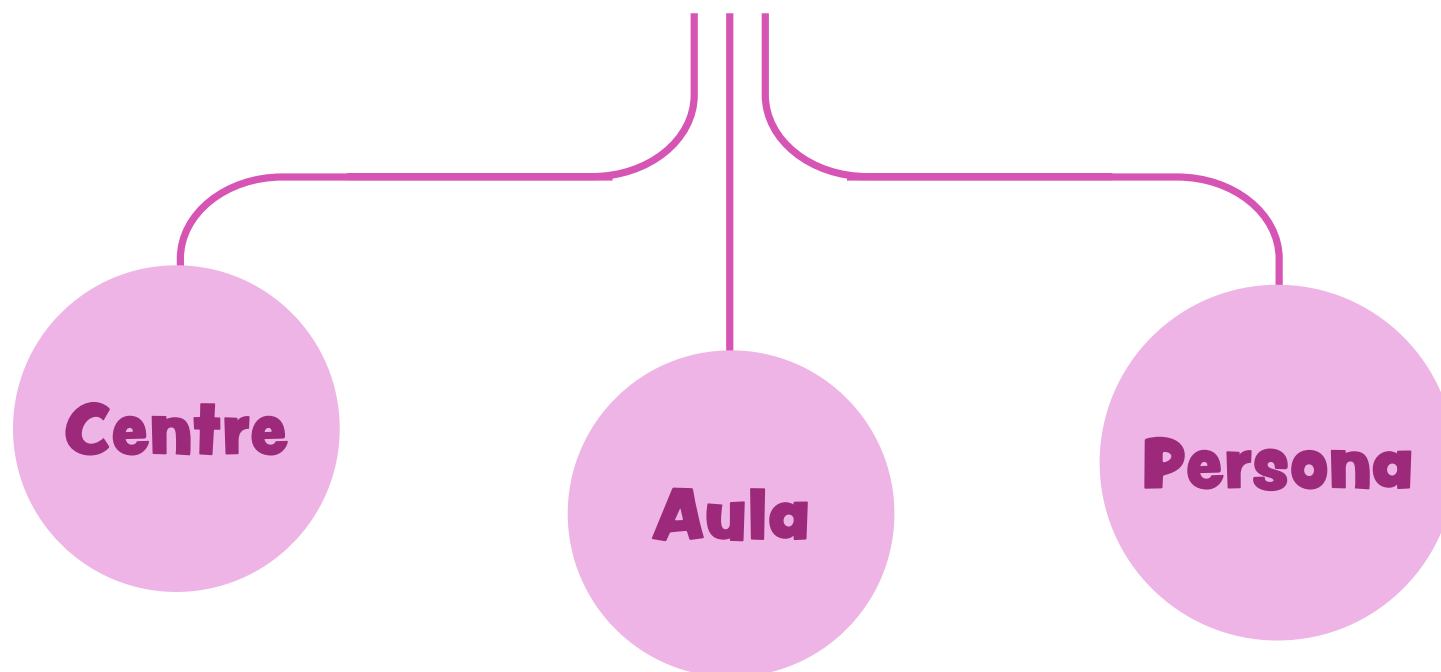
Resposta educativa

La resposta educativa s'ha de pensar en l'àmbit del centre, de l'aula i de la persona.

- La relació **professorat-família** ha de ser el més fluida i constant possible perquè l'equip educatiu conegui les circumstàncies mèdiques que poden influir en el rendiment escolar.
- D'aquesta manera, el procés d'ensenyament i aprenentatge serà individualitzat i adaptat a les necessitats que presenta l'alumnat amb epilèpsia.
- L'actitud de la família i del context més proper condicionarà el rendiment escolar, l'autonomia i l'autoestima i autoconeixement de la persona amb Epilèpsia. És necessari que la família compregui la malaltia i recolzi tot el procés.
- Els centres educatius i entitats estaran a la disposició dels familiars per a orientar-los sobre el procés educatiu del seu fill o filla.
- És molt important comprendre a l'alumnat amb epilèpsia, entendre quines emocions genera la malaltia en ells/es i com les gestionen, ajudar-los des de l'entorn educatiu i familiar a acceptar-se a sí mateixos tal com són i acceptar l'epilèpsia com a part de la seva ser.

La resposta educativa s'ha de pensar a nivell de centre, d'aula i de la persona.

Accés - Aprenentatge - Participació

Centre:

- Planificar i coordinar a tot l'equip docent.
- Fomentar la comunicació entre personal docent i serveis mèdics.
- Organitzar espais del centre i adaptar-los a les necessitats de l'alumnat.
- Mantenir actualitzada la informació mèdica cada vegada que la persona tingui una crisi.
- L'equip directiu ha de facilitar les diferents actuacions que es derivin de l'atenció a l'alumnat amb epilèpsia.
- Establir, si fos necessari, un acord amb la família sobre les entrades i sortides del centre de l'alumne o alumna.
- Adaptar la dieta del menjador escolar.

Aula:

- Organitzar espais i adaptar-los a les necessitats de l'alumnat.
- Realitzar informes sobre les crisis que s'esdevenen a l'aula.
- Aplicar tècniques i estratègies metodològiques per a la inclusió.
- Conèixer els efectes dels medicaments, com actuar en cas de crisi i avisar a la família en cas que hi hagi un canvi en les destreses físiques o intel·lectuals.
- Saber aplicar els protocols adients.
- Els docents han d'explicar a els/les companys/es el que significa l'epilèpsia perquè comprenguin que es pot conviure fàcilment amb algú que té la malaltia. Aquesta informació ha de transmetre's de manera positiva.

Persona:

- Planificar i coordinar a tot l'equip docent.
- Fomentar la comunicació entre personal docent i serveis mèdics.
- Organitzar espais i adaptar-los a les necessitats de l'alumnat (llum, material didàctic, recursos, assignatures optatives, etc.).
- Supervisar l'accessibilitat a l'aula.
- Adaptar els procediments d'avaluació a les característiques individuals.
- Dur a terme activitats de reforç que ajudin a millorar les dificultats pròpies de la patologia.
- Informar a les famílies amb antelació de les excursions i/o sortides del centre per a poder acompanyar a l'alumne/a si fos necessari.
- Aplicar els protocols adients per garantir la seguretat de la persona amb Epilèpsia quan s'esdevé una crisi.

 SI JO PUC, TU TAMBÉ
 #EPILEP

PROTOCOL EPILEPSIA

Associació sense ànim de lucre per visibilitzar i naturalitzar l'epilèpsia.

IDENTIFICA ALGÚ AMB UNA CRISI FOCAL AMB O SENSE CONSCIÈNCIA ALTERADA

Mirada perduda

Mastegant

Moviments estranys

Deambulant

Llenguatge confús

Tremolant

✓ S'HA DE FER:	✗ NO S'HA DE FER:
 CONSERVA LA CALMA	NO LI OBRIS LA BOCA NI LI POSIS RES DINS
 TREU ELS OBJECTES PROPERA PER A QUE NO ES LESIONI	NO EL MOGUIS
 DEIXA QUE ES MOGUI O TREMOLI	NO L'IMMOBILITZIS
 POSA-LI ALGUNA COSA TOVA SOTA EL CAP	NO LI FACIS EL BOCA A BOCA
 AFLUIXA-LI LA ROBA I/O TREU-LI ELS COMPLEMENTA	NO LI CRIDIS
 POSA'L EN POSICIÓ DE SEGURETAT (DE COSTAT)	NO LI DONIS NI ALIMENTS NI AIGUA
 SI DURA MÉS DE 2-3 MINUTS TRUCA A EMERGÈNCIES	DIBUIXANT: IVÁN MARGO

sijopuctutambeepilep.org

sijopuctutambe.epilep@gmail.com

sijopuctutambe.epilep@gmail.com

Col·labora:

Col·legi Oficial de Atenció a la Teràpia
FUNDACIÓ ANTONIUS MUSA

Pla individual d'actuació en cas de crisi epilèptica:

Dades Personals:

Nom de l'alumne/a: Curs:
 Nom de la mare: Telèfon contacte:
 Nom del pare: Telèfon contacte:
 Nom del tutor/a legal: Telèfon contacte:
 Altres contactes d'emergència:

Dades sanitàries:

Tipus de crisi:
 Medicació de rescat: ☐ NO / ☐ Sí (quina)
 Malalties associades:
 Dificultats principals:
 Informació rellevant:

Què fer davant d'una crisi:

Actuació ideal durant la crisi:
 Actuació ideal després de la crisi:

Quan considerar la necessitat de trucar a emergències (112)

.....

Quan cal avisar pare/mare/tutor/a legal:

Després de cada crisi (tot hi que la crisi hagi acabat): ☐ NO / ☐ Sí

En acabar la jornada escolar: ☐ NO / ☐ Sí

Autoritzo al centre educatiu a:

- ☐ Compartir aquestes dades amb el professorat i personal del centre.
- ☐ Administrar la medicació de rescat al seu fill/a quedant el centre i el seu personal exempt de tota responsabilitat que pugui derivar-se la dita actuació:

Firmat:

.....
 Pare/mare/tutor/a legal

.....
 Personal Sanitari

.....
 Centre Escolar

A
 a de de 20....

www.sijopuctutambeepilep.org

sijopuctutambe.epilep@gmail.com

601 37 84 12

MARY BENEYTO
SALUT I BENESTAR

SI JO PUC, TU TAMBÉ

#EPILEP